

דוגמא לתהליך רה-ניסוח של מצע בית ספר "גבריאלי", בהנהלת צופיה יועד.

להלן נציג דוגמא **חלקית** ממסמך מתהווה בתהליך **רה-ניסוח** של המצע הבית ספרי, תהליך בו נטלו חלק כל המורים. דוגמא זו הינה שלב בתהליך

ואינה מהווה מסמך סופי!

כל מורה **בחר** לעצמו הנחת יסוד עליה רצה לדון, הנחת היסוד נגזרה מתוך מסמך המצע הקיים בבית הספר. המורים התקבצו בקבוצות עניין שפרטו **והבהירו** לעצמם את משמעותה של הנחת היסוד, **מיפנ** את המטרות ועקרונות הביצוע המופיעים במסמך המצע הקיים **והציעו** הצעות לעדכונו.

כל קבוצה העבירה את המסמך שלה לשאר המורים וקיבלה את תגובותיהם. הקבוצה דנה בתגובות שקיבלה ושינתה בהתאם.

במידה ולא היתה הסכמה בין חברי הצוות, הנושא הועלה לדיון במליאת חדר מורים.

*האותיות והמספרים המופיעים בסוגריים מציינים את מיקומו של ההיגד בתוך המצע הקיים.

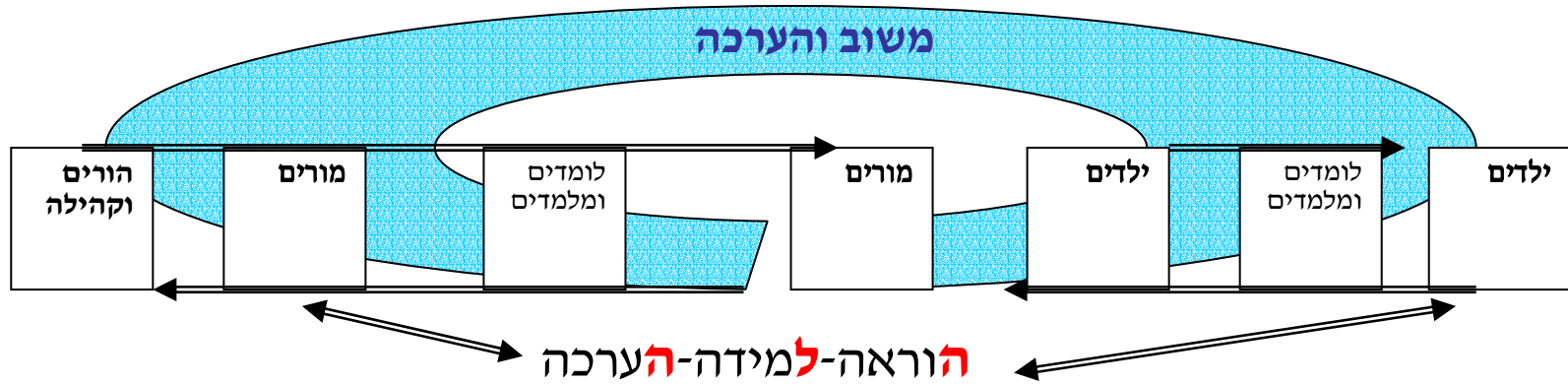
הנחת יסוד	מטרות	עקרונות ביצוע
<p><u>המורה הוא אדם לומד ושותף מלא לחיים מקצועיים בארגון לומד.</u></p> <p>ניסינו לפרט הנחת יסוד זו ולהבהירה לעצמנו: על המורה להיות פרופסיונאלי, כלומר בעל יכולת גבוהה לתקשורת בין אישית, יכולת לעבוד בצוות. מתאים את עצמו למציאות המשתנה על ידי כך שהוא מתעדכן, לומד, משתלם, מודע לצורכי האוכלוסייה שלו ומתאים את ת"ל לאוכלוסייה הלומדת. מורה כזה מסייע</p>	<p>פיתוח וטיפוח מורה הפועל במסגרות משותפות עם הבית והקהילה כחלק מסביבת חייו של הילד (א' 3)</p> <p>פיתוח מורה אוטונומי המפתח לומד אוטונומי (חדש).</p> <p>פיתוח מורה בעל כישורי חיים מפותחים, ובעל מודעות לכישורים חברתיים (חדש).</p>	<p>1. מורה פועל במסגרות משותפות עם הבית והקהילה כחלק מסביבת חייו של הילד. (ב' 5)</p> <p>2. מורה לומד ומתוודע בין הילד והסביבה (א' 18).</p> <p>1. מורה מפתח, ומתאים תוכניות בשיטות הוראה ללומד ועוקב אחר התקדמותו (א' 7)</p> <p>2. מורה מפתח סביבה לימודית המטפחת לומד בעל הכוונה עצמית (א' 7).</p> <p>3. מורה מפתח ת"ל מקומיות ומתחשב בקיימות. (א' 7, א' 18).</p> <p>4. מורה בעל אחריות אישית ומשמעת עצמית. (א' 7).</p> <p>5. מורה בעל קבלה עצמית, בעל כישורים למציאת פתרונות, בעל מוטיבציה פנימית, הערכה פנימית, פתיחות להתנסויות וגמישות. (א' 21) (ע"פ סקאגר).</p> <p>6. המורה מדריך, מנחה, מכוון ומייעץ. (ב' 10)</p> <p>1. מורה מודע לתהליכים חברתיים בקבוצות גיל שונות ומסוגל להתמודד עם מצבים חדשים ו/או לא רצוניים (א' 18).</p> <p>2. מורה ספקן, בעל יכולת לחיות עם שאלות, תהיות ועמימות. (חדש)</p>

עקרונות ביצוע	מטרות	הנחת יסוד
<ol style="list-style-type: none"> 1. חשיבה על חשיבה. 2. תהליכי הערכה של החשיבה ושל הלמידה שלנו בחדר המורים. 	<p>לפתח במורה כישורים של טיפול ושימוש בידע והתאמתו במערך הסכמות (ב' 18).</p>	<p>להתפתחותו של אדם *אוטונומי (בעל הכוונה עצמית) ע"י זה שהוא מנחה, מכוון, מייעץ ומדריך.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. בית ספר מהווה מקום ללמידה ולהתנסות גם למוריו (בי"ס). 2. מורה מודע למטרות חינוכיות של בי"ס ופועל לקידומן (א' 18) 3. מורה בעל הרגלי עבודה של שיתוף פעולה מקיים תקשורת רב כיוונית עם חבריו השונים בצוות, תומך וטורם מיכולתו ומכישוריו לצוות שלו. (א' 18) 4. מורה מקבל את המורה החדש, תומך בו ומשלבו בחיי ביה"ס. (א' 18) 5. מורה לוקח חלק פעיל במסגרות של חדר מורים לומד. (א' 18) 6. המורה לומד, מתפתח ומתמקצע במסגרות לימודים בית ספריות ומחוץ לבי"ס. (ב' 5) 7. מורה הוא מנהיג חינוכי מוביל שינוי בכיתה, משרה אווירה של פתיחות וחידושים ונכונות לשינויים. (ב' 11) 8. מורה שמכוון, מדריך ומפנה למקורות ידע חוץ בית ספריות ומעודד את הקשר עם הקהילה. 	<p>פיתוח מורה כחלק מארגון *לומד (משוכתב) (א' 3)</p>	<p>מורה כזה מעניק ללומדים חינוך *אותנטי.</p> <p>אנו מאמינים שעל המורה להיות אדם *הומניסטי.</p> <p>מורה כזה ימצא משמעות וסיפוק בחייו המקצועיים ובכך ישפר את דימויו העצמי המקצועי.</p> <p>* (במסמך מלווה ניתן הסבר מפורט של כל מושג)</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. מורה מפתח ומתאים תוכניות ושיטות הוראה ללומד ועוקב אחר התקדמותו. (א' 7) 2. מורה שותף פעיל בחיי המוסד החינוכי בפעילויות הפורמליות והבלתי פורמליות. (א' 18) 	<p>פיתוח וטיפוח מורה שותף באחריות ובעשייה. (א' 3)</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. מורה רגיש לצורכיהם השונים של הילדים בכיתתו ומפעיל שיטות למידה – הוראה מגובנת תוך פתיחות לחידושים ולשינויים בשדה החינוך. (א' 18) 2. מורה משלב את הילד החריג כחלק אינטגרלי של הכיתה הן מבחינה חברתית והן מבחינה לימודית. (א' 18) 3. מורה שותף פעיל במסגרות ההוראה ורב גילויים. (ב' 10) 4. מורה מתאים עצמו לשונות, לקצב, לסגנון, ליכולת ולעניין של תלמידיו בכיתה ובביה"ס. (ב' 10) 5. המורה מפעיל שיטות למידה והוראה חלופיות מגוונות תוך פתיחות לשינויים וחידושים בשדה החינוך. (ב' 5) 	<p>פיתוח מורה המודע לצורכי האוכלוסייה ופועל בהלימה לצרכים ולשונות באוכלוסייה ולשינויים בחברה. (משוכתב) (א' 3)</p>	

עקרונות ביצוע	מטרות	הנחת יסוד
<p>1. הלומד יהיה מסוגל לבחור פעולה – למידה רלוונטית עפ"י צרכיו בהתייחס לממדים : זמן : תכנון יום ושבוע. התלמיד ייקח אחריות על התכנון והביצוע, תוך שמירה על המגבלות שהציבה המורה מראש, והתייחסות לחלקי חובה ורשות בתוכנית הלימודים.</p> <p>מקום : הלומד יבחר את מקום העבודה – כיתה, מסדרון, ספרייה, חדר מחשב – עפ"י צרכיו.</p> <p>קבוצה : למידה רב גילאית – בחירת נושא עפ"י עניין. למידה שיתופית.</p> <p>2. לפחות פעם בשנה מתקיימות בביה"ס אולימפידה מתמטית ברמות שונות, כאשר לילד ניתנת האפשרות לבחור את הרמה המתאימה לו, לתכנן את דרכי עבודתו תוך ידיעה שאין פתרון אחד נכון ולהעריך את התהליך והתוצר.</p> <p>3. בחירת נושאים לחקר אישי וקבוצתי מתוך "שוק נושאים".</p>	<p>פתוח לומד עצמאי המסוגל להפעיל שקול דעת והיודע לבחור.</p>	<p>ייעודו של ביה"ס – להעניק לתלמיד כלים אשר מאפשרים התמודדות בעולם דמוקרטי משתנה אשר הבחירה בו היא ערך עליון ; המציע מגוון אפשרויות בחירה ואתגרים המעודדים גיבוש-השקפות ודעות. בהנחה שמי שהתנסה בערך הבחירה ולמד להתאימה לצרכיו יוכל להשתמש בכשורי הבחירה שלו, בתהליך התפתחותו לאדם אוטונומי, המסוגל לעמוד בקצב השינויים בחברה הפוסט-מודרנית.</p>
<p>1. מתוך המפגש של הלומד עם התוכניות הגרעיניות יוכל הלומד להעמיק את למידתו ואת ידיעותיו בחלקים עפ"י בחירתו.</p> <p>2. הלומד שותף לפריסת התוכנית ובחר נושא מתוכה ואת היקפו.</p> <p>3. הנחיית המורה תתמקד בבחירת ומציאת ע. מארגן ובניסוח שאלת חקר ע"י הלומד.</p>	<p>הלומד ידע לתכנן</p>	
<p>1. הערכה חלופית – הערכה עצמית של הלומד תוך שימוש בתהליכי רפלקציה. הערכת עמיתים – עפ"י קריטריונים.</p> <p>2. תיק העבודות של התלמיד יבנה ע"י הלומד עפ"י בחירתו ובהתאם לקריטריונים ידועים מראש .</p>	<p>לומד המסוגל להעריך את תהליך הבחירה ואת תוצריו.</p>	
<p>במטרה לפתוח את ביה"ס לקהילה ולהכשירו ל"חיים שבחוץ" נציע לילדים ללמוד על מוסדות מרכזיים במערכות החיים שלנו כמו – משפט, בריאות, מס, פוליטיקה וכד'. נושאים אלו יעמדו לבחירה בפני הילדים וילוו ע"י מורים מקצועיים בתחום.</p>	<p>פתיחות להתנסויות – לומד סקרן, נכון לעמוד במצבים של אי ודאות ודו משמעות. לומד שיידע להתמודד בעתיד עם מצבים חדשים ויידע לפתור בעיות.</p>	

לאחר שחבור המצע הציע צוות המורים (בשיתוף התלמידים וההורים) טיוטה למבנה הלימודים הנגזר מהמצע

**בית ספר ניסויי קהילתי גבריאלי הכרמל בהנהלת צופיה יועד
התפתחות לומד אוטונומי בארגון לומד**

כישורים חברתיים
יוצרים חברה
חיים בחברה

תוכנית הלימודים:
משתנה ומתפתחת
נבנית
נבחרת
ממוקדת
אינטגרטיבית
אותנטית

עבודת צוות וחיים פעילים בקהילה
✓ חונכות
✓ וועדות
✓ מועצת תלמידים
✓ הנהגות כיתתיות
✓ צוות ניהול
✓ וועדות היגוי

למידה בקבוצות חקר חד-גיליות/רב-גיליות

עיוני	אומנותי-יצירתי
עולמות ותרבויות	הפקת אופרה ע"י ילדי בית הספר:
מדע וטכנולוגיה	תיאטרון בובות
תקשורת	תיאטרון תנועה
התפתחות הכתב	דרמה
האדם הקדמון	מוסיקה
תולדות הישוב בא"י	תפאורה
חשיבה מתמטית	תזמורת כלי הקשה
	צילום

כישורי למידה-חשיבה
איתור ידע
ארגון ידע
עיבוד ידע
ייצוג ידע
שימוש בידע
העברת הידע

תחומים:
✓מיומנויות על-דיסציפלינריות
✓מיומנויות יסוד
✓תוכניות גרעין
✓אינטגרטיביות
✓נושאי חקר אישיים
✓נושאי חקר קבוצתיים
✓שפות תרבות

הגמשת זמן → פרטני קבוצתי חד-גילי רב-גילי

הגמשת מקום → למידה גם מחוץ לכתלי הכיתה

הגמשת קבוצה → מותאם לצורכי הלומד

הערכה משולבת בלמידה וההוראה:
מבחנים, מטלות ביצוע, רפלקציה, תצפיות, הערכת עמיתים, הערכה עצמית, הערכת מורה, שיתוף הלומדים בבניית מחוונים. בניית פורטפוליו = תלקיט (ביטול התעודה המסורתית).